

Protestantse Kerk

CLASSIS ZUID-HOLLAND NOORD

juni 2022

VIERJAARLIJKS OVERZICHT CLASSICAAL WERK

In de samenleving

1. Roeping

Roeping is in veel gemeenten geen expliciet thema. Wel wordt op de website of in het beleidsplan van een gemeente de missie of visie van de gemeente beschreven. Die zijn meestal weinig verrassend en zelden verbonden aan de context en de tijd waarin de gemeente zich bevindt. De classispredikant daagt bij kerkenraadsbezoek, fusiediensten, verbintenisdiensten uit stil te staan bij de roeping van de gemeente en daar beleid op te baseren.

Als classis verstaan wij onze roeping in de woorden van Paulus, verwoord in het beleidsplan 2019 -2023

“Wees altijd verheugd, bid onophoudelijk, dank God onder alle omstandigheden, want dat is wat hij van u, die één bent met Christus Jezus, verlangt. Doof de Geest niet uit en veracht de profetieën niet die hij u ingeeft. ²¹Onderzoek alles, behoud het goede ²²en vermijd elk kwaad, in welke vorm het zich ook voordoet. Moge de God van de vrede zelf uw leven in alle opzichten heiligen, en mogen heel uw geest, ziel en lichaam zuiver bewaard zijn bij de komst van onze Heer Jezus Christus. Hij die u roept is trouw en doet zijn belofte gestand. (1 Tess. 5:16-24)

2. Corona Crisis

De coronacrisis heeft er bij veel predikanten en kerkenraden ingehakt. Hoewel veel gemeenten op bewonderenswaardige wijze zijn doorgegaan met het kerkenwerk, zien we dat (nog?) lang niet alle gemeenten hersteld zijn. Gemeenten die voor corona broos waren, zijn nu brozer. In vergrijsde gemeenten zien we dat 70+ vrijwilligers - na corona twee jaar ouder - de draad niet meer oppakken. Sommige gemeenten volgden de adviezen van de PKN, anderen vonden die veel te restrictief

en zochten de grenzen op. Bij gemeenten waar men door onenigheid over de maatregelen uit elkaars genade zijn gevallen, moet heling plaatsvinden door gesprekken en in de tijd. Een enkele gemeente laat dat na, om 'de narigheid niet op te rakelen... Van de crisis is ook geleerd: bijv. betere omgang met multimediale technieken, door streaming van diensten kreeg men oog voor luisteraars die niet in de kerk komen. Er werd meer samengewerkt met andere gemeenten. Ook durfden gemeente te experimenteren met andere vormen van liturgie, zoals bijv. in het vieren van het Avondmaal. Pasen is in een aantal gemeenten als positief keerpunt ervaren. Alsof gemeenteleden dachten: als we nu niet naar de kerk gaan, gaan we nooit meer. Ook ander gemeentelven komt weer op gang.

Tijdens de crisis heeft de classispredikant via mail, zoom, nieuwsbrieven contact gehouden. Na corona is ook in onze classis, waar het kerkelijk leven over het algemeen (nog) stevig is, moet met meer urgentie samenwerking van gemeenten aan de orde worden gesteld, omwille van de broze gemeenten.

3. Groene wereld en groene kerk

Tijdens de kerkenraadsbezoeken komt de classispredikant het thema 'groene kerk' slechts sporadisch tegen, en dan meestal in de vorm van verduurzaming van het gebouw. Er is één pioniersplek, Het Weide Klooster, waar duurzaamheid, 'groen leven', aandacht voor schepping en milieu uitgangspunt is. De plek lijkt grote kans van slagen te hebben.

In de laatste nieuwsbrief is aandacht gevraagd voor het thema 'geloof en duurzaamheid' met een oproep de enquête van het Kennisplatform Duurzaamheid van de Protestantse Kerk in te vullen.

4. Leefgemeenschap om de kerk heen / kerkenvisie

Slechts enkele kerken ontwikkelen een kerkenvisie.

Voor de classis is het geen kernthema

5. Tweedeling / solidariteit / diaconie

In de bezoeken aan kerkenraden besteedt de classispredikant veel aandacht aan het werk van de diaconie. Het valt haar op hoe krachtig diaconieën vaak zijn in vergelijking met andere gemeentewerk. Men is trots op het plaatselijk werk. Met zorg worden diaconale projecten wereldwijd uitgekozen en bijv. tijdens vieringen bij de collecte onder de aandacht gebracht. Samenwerking tussen kerken komt via de diaconie het meest gemakkelijk tot stand, ook in de breedte van de kerk. Ook samenwerking met bondgenoten buiten de kerk wordt gezocht en benut in werk voor de regionale voedselbank of hulp aan vluchtelingen etc. Tweedeling wordt als thema niet geëxpliciteerd, maar het besef is er wel, bijv. als het gaat om stille hulp.

Solidariteit krijgt gestalte in de diaconieën. Een paar pioniersplekken zijn bewuster met het thema bezig. De al eerder genoemde groene pioniersplek biedt werkplek aan mensen 'met een achterstand tot de arbeidsmarkt', een andere pioniersplek helpt migrantenvrouwen in te burgeren, weer een andere oefent in de stad het samen kerk zijn met migrantenkerken. Ook wijkgemeenten in stadsdelen waar veel

kwetsbare mensen wonen delen door hulp, activiteiten en verregaande gastvrijheid het leven met de buurtbewoners.

Omdat dit werk op veel plaatsen goed gaat is het voor de classis geen speerpunt van beleid. Wel spreken we onze dank een waardering uit en plaatsen verslagen van diaconale activiteiten in de nieuwsbrief.

6. Sociale cohesie / verbinding / polarisatie

Zie onder 5. Waar solidariteit gestalte krijgt ontstaat sociale cohesie. Polarisation is in de classis geen expliciet thema.

Ook voor de classis is het momenteel geen speerpunt.

7. Publiciteit en media

De gemeenten hebben hun eigen kanalen voor publiciteit, van amateuristisch tot professioneel. Sommige gemeenten weten hun aanbod in de plaatselijke bladen te krijgen. Grotere gemeenten met een professioneel kerkblad leggen die neer in boekhandels en bibliotheken waar ze meestal hun weg naar het grotere publiek vinden.

De classispredikant daagt kerkenraden uit hun aanbod niet onder de korenmaat te houden.

De classispredikant schrijft op verzoek zeer regelmatig een column voor een plaatselijk of regionaal kerkblad. Nederlands Dagblad belt soms om commentaar op een actueel thema. Sporadisch weet RTV-West of NPO Radio 1 haar te vinden. Zuid-Holland Noord heeft geen duidelijke identiteit. Zuid-Holland als geheel heeft drie classispredikanten. Dat maakt het niet gemakkelijk het gezicht te zijn van een classis. De classispredikant is actief op twitter en facebook en passief op instagram aanwezig.

8. Relaties naar overheid, media, bedrijfsleven, ouderenorganisaties e.a.

Afhankelijk van de ligging van de gemeente en de kleur van de plaatselijke overheid zijn er contacten over en weer. Over relaties met bedrijfsleven, ouderenorganisaties etc. is de classis weinig bekend.

Ook de classis is op dit terrein niet actief.

9. Digitale en fysieke contacten in de netwerksamenleving

...

10. Oecumene

Sommige gemeenten werken plaatselijk samen met andere kerken en parochies op al eerder genoemde terreinen. Soms is er een Raad van Kerken die meer of minder actief is. Plaatselijk is er dikwijls teleurstelling over de afnemende mogelijkheden samen te vieren met de Rooms-Katholieke parochie.

De classis heeft geen oecumenische contacten.

Gemeenteopbouw

1. Geloofsgesprek

De classispredikant gebruikt een deel van haar bezoek aan een kerkenraad voor het voeren van een geloofsgesprek. Bij bondsgemeenten en confessionele gemeenten wordt het gesprek wel structureel gevoerd. In de midden-orthodoxie tot vrijzinnig moet er wel aandacht voor worden gevraagd. Ook benoemen we in dit verband het grote belang van de ringen als plek waar het geloofsgesprek kan plaatsvinden.

De vergaderingen van het breed moderamen beginnen we met een opening door classispredikant of voorzitter. Aan de hand daarvan ontspint zich vaak een geloofsgesprek. De classicale vergadering komt telkens in een andere kerk bijeen. We laten dan de opening aan de plaatselijke predikant of ambtsdrager, die dan ook wat over de gemeente kan vertellen. Dat is meer zenden dan gesprek. Sommige beleidsthema's lenen zich voor een wat diepgaander gesprek, dat dan meestal in kleinere groepen plaatsvindt. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat vanwege de vaak gevulde agenda helaas ook regelmatig geldt: zullen we de opening deze keer maar kort houden...

In een van de laatste bijeenkomsten van de classis vroeg een van de afgevaardigden of we zicht hebben op het geloof/geloofsleven van de gemeenten in de classis. Dat is een wat breder thema dan de vraag naar het geloofsgesprek. We zullen ons er op beraden hoe we het geloofsleven van gemeenten kunnen peilen en of vormen van toerusting en verdiepen kunnen worden aangeboden.

2. Gemeentevernieuwing

De classispredikant is in haar gesprekken vaak zeer onder de indruk van het vele werk dat in een gemeente verzet wordt tot eer van God en voor de opbouw van zijn kerk. Zij spreekt dat ook uit tijdens kerkenraadsbezoeken. Tegelijkertijd slaakt zij soms een diepe zucht om het gebrek aan urgentie, het vasthouden aan het bestaande en de hang naar succes uit het verleden. De vaak volstrekt irreële wens jonge gezinnen met kinderen in de kerk te krijgen, terwijl die er niet of nauwelijks zijn. Waarom niet je best doen om een zinvolle plek voor ouderen te zijn, met goed pastoraat en kringwerk? De kerk krimpt, maar zal in een of andere vorm blijven bestaan. Erger is dat het geloof in Gods liefde in onze samenleving vervaagt en verdwijnt. Dát houdt de classispredikant kerkenraden voor ogen. Het stemt tot nadenken...

Vernieuwen is geen doel op zich. Belangrijk is dat gemeenten hun roeping leren verstaan in de tijd en context waarin zij kerk zijn en van daaruit hun beleid ontwikkelen (zie ook onder 1) Dat is heel moeilijk. Gemeenten hebben hun handen vol aan zichzelf. Daarom stimuleert de classis het gesprek over samenwerken aan te gaan, want samen, met gebundelde kracht en creativiteit is het mogelijk een begin

van een antwoord te vinden op de vragen van deze tijd en dat te vertalen in activiteiten.

3. Verbinding generaties waaronder jeugd

Gemeenten beseffen dat de kerk een van de weinige plaatsen is waar mensen van jong tot oud onderdak vinden (als er nog jong is, zie boven). Naast doelgroepenbeleid hebben gemeenten vaak intergenerationele activiteiten.

De classis heeft op dit punt geen beleid.

4. Kleine gemeentes

De classis Zuid-Holland Noord kent relatief weinig kleine gemeenten. Zoals onder 2 al opgemerkt heeft de coronacrisis wel schade aangericht in kleine gemeenten.

Voor de classis is het stimuleren van samenwerken een speerpunt van beleid. Bij het ontstaan van vacatures wordt vanuit het breed moderamen het gesprek over mogelijkheden van samenwerking verkend. Bij naderende vacatures vanwege emeritaat van de predikant wordt geanticipeerd op mogelijkheden tot samenwerking. De ongelijktijdigheid van het momentum blijft een punt.

We concentreren ons als het om samenwerken gaat principieel niet op kleine gemeenten die het water aan de lippen staat. Momenteel is er de Zuid-Holland Noordse versie van de brochure over samenwerken in de maak. Aan de hand daarvan wil het breed moderamen in ring- en regionaal verband het gesprek op gang brengen. Daarbij is de grootste uitdaging de gemeenten met wie het goed gaat tot solidariteit te bewegen met kleinere gemeenten door bijv. bestuurlijke verantwoordelijkheid te delen. We blijven benadrukken dat in onze classis alle gemeenten geroepen om samen kerk te zijn door gaven en talenten te delen en elkaar - groot en klein - wederzijds te inspireren en te bemoedigen.

5. Regionale verbanden (ringen en werkgemeenschappen)

De meeste werkgemeenschappen functioneren goed. De classispredikant bezoekt de bijeenkomsten minimaal eenmaal per jaar.

Voor het breed moderamen is het (nieuw) leven inblazen van de ringen speerpunt van beleid. Na corona werden de ringen gestimuleerd de draad weer op te pakken. Twee van de zes deden dat. Onder het motto 'we doen het één keer voor' belegt In de overige vier ringen het breed moderamen een bijeenkomst. Voor de pauze is er een aantrekkelijk thema en na de pauze en gesprek over de kansen die ringontmoetingen bieden aan gemeenten. Met als slotvraag: wie pakken het vanaf hier over?

6. Internationale contacten

Plaatselijke gemeenten zenden missionair predikanten naar het buitenland. Via een ondersteuningsgroep worden de contacten over en weer gewaarborgd.

De classis heeft geen internationale contacten of een aandachtsgebied in een ander deel van de wereld.

7. Permanente educatie

Er is over het algemeen niet veel waardering voor de opzet en het aanbod van de permanente educatie. De classispredikant ontvangt - ondanks herhaalde oproep in nieuwsbrieven - niet vaak een studieplan. Waar dat wel gebeurt neemt de classispredikant contact op met de predikant of kerkelijk werker om haar waardering uit te spreken en er (positief-kritische) vragen bij te stellen. In de laatste nieuwsbrief heeft een bijdrage gestaan van een predikant die haar studieplan voorbeeldig op orde had en daar veel plezier van had, ter inspiratie.

De classispredikant stelt bij het bezoek aan predikanten en kerkelijk werkers het ontbreken van een studieplan aan de orde en wijst op het belang van studie en nascholing.

8. Afstemming regio-land

Wat betreft de gemeenten is het beeld divers. Er is veel waardering voor het aanbod van trainingen en cursussen en voor de adequate manier van werken van het contactcentrum. Sommige kerkenraden vinden dat ze wel erg veel mail krijgen. Veel kritiek is er op de steeds strakkere wijze van administreren. Het aanleveren van begrotingen en jaarrekeningen vinden ze ondanks of dankzij FRIS ingewikkeld. Diakenen en kerkrentmeesters, vooral van kleine gemeenten, trekken het nauwelijks, ook niet als ze als microgemeente (of hoe ze ook maar heten) door het leven gaan.

Het breed moderamen fungeert als doorgeefluik en heeft onlangs een indringend gesprek gehad met de beleidsondersteuner classicale commissies. Hij herkent de problematiek en deelt deels de kritiek.

Vanuit het breed moderamen is er soms wat onvrede over de agendavoering: te korte termijnen om te reageren op een vraag vanuit de DO. De voorzitter van de classis neemt deel aan het besturenoverleg.

9. Communicatie regio-plaatselijk

Zie onder 7.

10. Leiderschap

Het breed moderamen maakt zich zorgen over de kwaliteit van het ambtelijk besturen. Het vinden van ambtsdragers is bijna in de gehele breedte van de kerk een groeiend punt van zorg. Sommige kerkenraden functioneren goed. Maar in sommige kerkenraden is een gebrek aan communicatie, ontbreekt het besef van de mogelijkheden en de grenzen die de kerkorde biedt. Er zijn voorzitters die bijna bedrijfsmatig te werk gaan. Het jaargesprek met de predikant is regelmatig een bron van ongenoegen, waarbij de betekenis van de vrijheid van het ambt van predikant niet helder is, soms ook niet voor de predikant.

Als eerder genoemd zou een kerkenraad wat meer visie, lef en urgentie kunnen vertonen om de gemeente voor te gaan in betekenisvol kerk zijn in deze tijd en context. 'De gemeente is er nog niet aan toe...' Het blijft een punt van aandacht.

Het breed moderamen toont leiderschap in het ontwikkelen van een beleidsvisie voor onze classis, door gemeenten te bemoedigen en uit te dagen, soms door een 'vermaning' uit te spreken. Ook bij spanningen en conflicten komt het er soms op aan door te pakken. We groeien in onze rol.

De classispredikant heeft daarnaast de mogelijkheid leiderschap te tonen bij bezoeken aan kerkenraden, predikanten en kerkelijk werkers. Ze wordt uitgenodigd op beleidsdagen of gevraagd te reflecteren op beleidsplannen. Daarin kan zij haar rol als 'Cheerleader en cop' kwijt: aanmoedigen, prikkelen, aanspreken. Zij laat zich daarbij leiden door de woorden van Paulus die aan de gemeente van Korinthe schreef: *Ik roep God op als getuige en zweer bij mijn leven dat ik van een tweede bezoek aan Korinthe heb afgezien om u te ontlasten.* Met dit verschil dat ik de gemeente juist wel bezoek om hen te ontlasten, te ontzorgen, zoals we heden ten dage zeggen, zodat zij zich kunnen richten op wat wezenlijk is. Paulus vervolgt: *Ik bedoel dit: wij willen niet over uw geloof heersen, maar juist bijdragen aan uw vreugde.*

Andere punten die in het vierjaarlijks verslag niet mogen ontbreken

Het breed moderamen is trots op het feit dat de classis - behalve in maart 2020 toen de coronacrisis net was uitgebroken - geen vergadering heeft overgeslagen. Fysiek, op afstand als het kon, online als het moest. We zijn doorgegaan met het ontwikkelen van onze beleidsagenda.

We constateren dat de afstand tussen de classis en de gemeenten als groot wordt ervaren. Niet iedere gemeente is in de classis vertegenwoordigd. Nieuwsbrieven en bezoek van de classispredikant overbruggen die afstand maar zeer ten dele. De classis kampt met vacatures, de opkomst laat te wensen over. Het breed moderamen biedt een inhoudelijk interessante agenda aan, roept afgevaardigden op mee te denken, maar de respons is gering. De classicale vergadering heeft moeite voor zichzelf een goede rol te vinden. Dat baart ons zorgen.

Wat het breed moderamen ook zorgen baart is het aantal smpr zaken: twee grote zaken, die zich eindeloos voortslepen omdat zaken bij politie en justitie vertraging oplopen. Een aantal kleinere zaken van grensoverschrijdend gedrag die ook veel aandacht vragen. Het thema Veilige gemeente moet blijvend aandacht krijgen.

In onze classis hebben we een aantal zogenaamde 'veelschrijvers' die bij het minste of geringste in de pen klimmen, tot wanhoop van kerkenraden en breed moderamen. En ook ccbbg en cco lijken er soms onder te bezwijken. Vooral procedures bij opzicht lopen in onze classis enorm lang. We gaan hierover binnenkort in gesprek. Ieder heeft het recht een zaak aanhangig te maken. Een instrument om veelschrijvers tot matiging te dwingen, al is het in de vorm van een financiële prikkel, zou vaker te overwegen zijn.

Het breed moderamen heeft waardering van het werk van het classicale college voor de visitatie. De contacten zijn goed. Dat we vragen hebben bij visitatie ligt dan ook

geenszins aan de kwaliteit van het gesprek met de visitatoren, maar hangt samen met de manier waarop visitatie is ingericht. Het werk van visitatoren bestaat uit bemiddelen. In onze classis is een aantal kleinere visitaties als bemiddeling goed verlopen. Het zijn vooral de grote zaken, waarbij we vragen hebben. Het breed moderamen en/of de classispredikant raakt betrokken als er al veel problemen zijn. Veenbrand die het bm niet is gemeld wordt uitslaande brand. Dan komt er visitatie. De geest gaat uit de fles. Er zijn vaak alleen maar verliezers. Het breed moderamen wordt daarvoor verantwoordelijk gehouden. Terecht wellicht, maar ook zwaar. Een zaak houdt het breed moderamen en de classispredikant al jaren bezig. De impact van visitatie op alle betrokkenen is groot. Wie zich benadeeld voelt door het proces heeft lang geen adres gehad. Nu werpt het Gcv zich op als beroepsinstantie. Het breed moderamen van onze classis heeft er grote behoefte aan met alle verantwoordelijken, ccv, gcv, kleine synode, het instrument van visitatie tegen het licht te houden.

Breed moderamen Classis Zuid-Holland Noord

Leiden, juni 2022